

महर्षिपतञ्जलिसंस्कृतसंस्थान, म.प्र.

“संस्कृत भवनम्”

(मध्यप्रदेश शासन, स्कूलशिक्षा विभाग)

तुलसीनगर, सेकण्डस्टॉप, भोपाल मध्यप्रदेश, — 462003

फोन नं.— 0755-2576214, 2576215, 2576209

ई-मेल : maharshipatanjali2014@gmail.com वेबसाइट—https://www.mpssbhopal.org

क्र./म.प.सं.सं./अकादमिक/265/2025/172
प्रति,

भोपाल, दिनांक ३० जनवरी 2025

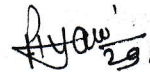
श्री रघुवर दयाल शुक्ल विषय - साहित्यम् (1205)
श्री राम संस्कृत महाविद्यालय
जानकी कुण्ड, जिला - सतना

विषय:- प्रश्नोंत्तर बैंक बनाने बावत्।

विषयान्तर्गत लेख है कि महर्षि पतञ्जलि संस्कृत संस्थान से सम्बद्धता प्राप्त विद्यालयों व अध्ययनरत छात्रों की वार्षिक परीक्षा अप्रैल 2025 में होगा सम्भावित है। संस्थान के पाठ्यक्रम व संस्कृत के मूलग्रन्थों को सम्मिलित किया गया है। इन मूलग्रन्थों में प्रश्नों का उल्लेख नहीं होता है छात्रहित को ध्यान में रखते हुए छात्रों के छात्रों के मार्गदर्शन एवं परीक्षा की तैयारी की दृष्टि से संपूर्ण पाठ्यक्रम को समाहित कर प्रश्नोंत्तर बैंक का निर्माण किया जाना है इस हेतु 100 वस्तुनिष्ठ प्रश्न, 50 अतिलघुत्तरीय प्रश्न, 30 लघुत्तरीय प्रश्न, 20 दीर्घोत्तरीय प्रश्न, 10 विश्लेषणात्मक प्रश्नोंत्तर बैंक निर्माण किया जाना है। उपरोक्त प्रश्नों का निर्माण इस प्रकार से हो कि कैसे भी प्रश्न बनाये जाये परंतु उनका उत्तर उपरोक्त प्रश्नों के उत्तर में समाहित हो। प्रश्नोंत्तर बैंक का निर्माण इकाई अनुसार ब्लूप्रिन्ट में दिये निर्देशानुसार किया जाना है। संबंधित विषय का ब्लूप्रिन्ट प्रश्नोंत्तर बैंक निर्माण हेतु पत्र के साथ भेजा जा रहा है।

अतः प्रश्नोंत्तर बैंक निर्माण कर दिनांक 05 फरवरी 2025 तक संस्थान को आवश्यक रूप से प्रेषित करें जिससे प्रश्नोंत्तर बैंक को संस्थान की वेबसाइट पर अपलोड किया जा सके।

(निदेशक द्वारा अनुमोदित)

 30/01/2025

(प्रवीण कुमार जैन)

सहायक निदेशक

महर्षि पतञ्जलि संस्कृत संस्थान, म.प्र.

कक्षा - उत्तरमध्यमा द्वितीयवर्ष (12 वीं)

विषय - साहित्यम्

विषय कोड - 1205

[वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः]

- 1 - नारायणी टीका कस्मिन् ग्रन्थे वर्तते ?
(क) किरातार्जुनीये (ख) वृत्तरत्नाकरे (ग) मेधादूते (घ) हर्षचरिते
- 2 - वृत्तरत्नाकरस्य रचयिता कोऽस्ति ?
(क) केदारभट्टः (ख) विष्णुभट्टः (ग) नीलभट्टः (घ) कृष्णभट्टः
- 3 - वृत्तरत्नाकरस्य तृतीयोऽध्यायस्य किम् नाम ?
(क) समवृत्ताध्यायः (ख) विषमवृत्ताध्यायः (ग) परिभाषाध्यायः (घ) न कोऽपि
- 4 - लौकिक द्वन्दसां अविष्कर्ता ऋषिः कोऽस्ति ?
(क) पिङ्गलाचार्यः (ख) रामानुजाचार्यः (ग) शंकराचार्यः (घ) सर्वे
- 5 - किरातार्जुनीयम् विभक्तोऽस्ति ?
(क) अङ्कः (ख) सर्गः (ग) अध्यायाः (घ) निःश्वासाः
- 6 - किरातार्जुनीये कस्य विषयस्य चमत्कारित्वं दृश्यते ?
(क) शब्दगौरवम् (ख) अर्थगौरवम् (ग) उभे (घ) न कोऽपि
- 7 - किरात शब्दस्य कोऽर्थः ?
(क) शिवः (ख) अर्जुनः (ग) विष्णुः (घ) गणेशः
- 8 - भारवेः जन्मस्थानं कुत्रासीत् ?
(क) अचलपुरः (ख) वेदपुरः (ग) सिद्धपुरः (घ) जशपुरः
- 9 - यायावरीयः मुनिः कोऽस्ति ?
(क) चन्द्रशेखरः (ख) शशिशेखरः (ग) राजशेखरः (घ) जयशेखरः
- 10 - राजशेखरस्य जन्म-भूमिः वर्तते ?
(क) महाराष्ट्र (ख) म.प्र. (ग) गुजरातप्रदेशे (घ) उ.प्र.देशे
- 11 - अपौरुषेय शास्त्रं किम् ?
(क) पुराणम् (ख) श्रुति (ग) स्मृति (घ) अरण्यकम्

12 - कति स्मृतयः ?

(क) अष्टादश (ख) षोडश (ग) पञ्चदश (घ) दश

13 - काव्यमीमांसाया द्वितीयोऽध्यायस्य नाम किम् ?

(क) कविरहस्यम् (ख) शिष्यप्रतिमे (ग) काव्यपुरुषोत्पत्ति (घ) शास्त्रनिर्देशः

14 - मण्डलक्रमः केन वेदेन सम्बद्धः ?

(क) ऋग्वेद (ख) यजुर्वेद (ग) सामवेद (घ) अथर्ववेद

15 - वेदः अस्ति ?

(क) श्रुति (ख) स्मृतिः (ग) धर्मः (घ) सदाचारः

16 - शिवराजं विजयं कीदृशं काव्यम् ?

(क) गद्य (ख) पद्य (ग) चम्पू (घ) नाट्य

17 - नाट्य कति रसाः ?

(क) पञ्च (ख) सप्त (ग) अष्टौ (घ) नव

18 - कादम्बरी कीदृशं काव्यम् ?

(क) गद्यकाव्यकथा (ख) नाट्य (ग) पद्य (घ) चम्पू

19 - उत्तररामचरिते कति अङ्काः सन्ति ?

(क) पञ्च (ख) सप्त (ग) अष्ट (घ) दश

20 - अभिज्ञान शाकुन्तले अङ्गीरसः कः ?

(क) करुणः (ख) श्रङ्गार (ग) वीर (घ) भयानक

[रिक्तस्थानानि]

21 - अनुमयययुतेर्यं ----- भोगिलोकैः ।

22 - ----- जन्मास्ततोगौ

23 - मात्रागणि ----- कलाः सन्ति ।

24 - दन्दः ----- पादौ ।

25 - केदारभट्टस्य ----- पिता आसीत् ।

26 - किराताजुनीये ----- प्रत्ययोऽस्ति ।

- 27 - अर्थगौरव प्रधानो कवि अस्ति।
 28 - किरातार्जुनीयस्य द्वितीयसर्गे श्लोकाः सन्ति।
 29 - किरातार्जुनीये रीतेः प्रयोगेऽभवत्।
 30 - वचो भारवेः।
 31 - कवीनाम् अवस्था भवन्ति।
 32 - काव्यमीमांसायाः अधिकरणानि वर्तन्ते।
 33 - राजशेखरस्य माता आसीत्।
 34 - वृत्तिः।
 35 - काव्य कवेः भेदाः।
 36 - नायका विधा भवन्ति।
 37 - मेघदूतस्य नायकः अस्ति।
 38 - रूपकस्य भेदाः सन्ति।
 39 - गद्यशैली इत्यस्य जन्मदाता विद्यते।
 40 - काव्येषु नाटकम्

[युगमेलनं]

41 -	तैत्तिरीयः	-	काव्यमीमांसा
42 -	दाक्षिणस्याः वृत्ते	-	चत्वारः
43 -	लक्ष्मीपदाङ्कः	-	संगीतशास्त्रम्
44 -	रघुकारः	-	वृकोदरः
45 -	अथर्ववेद	-	पञ्च लक्षणम्
46 -	पुराणानि	-	औषधिशस्त्रम्
47 -	भीमः	-	कालिदासः
48 -	साम वेदः	-	किरातार्जुनीयम्
49 -	वेदाः	-	केशिका
50 -	राजशेखरः	-	उपनिषदः

51 -	सेतरेय -	पंचारः
52 -	सर्गबन्धो -	नासिका
53 -	पद लालित्यम् -	मुखम्
54 -	उत्तरराम-चरितम् -	पादः
55 -	किरातार्जुनीयम् -	श्रोत्रम्
56 -	निरुक्तम् -	अष्टादश सर्गः
57 -	द्वन्द्वः -	सप्त अङ्गः
58 -	व्याकरणम् -	दण्डीः
59 -	शिक्षा -	महाकाव्यम्
60 -	उपवेदाः -	ब्राह्मण

[सत्यासत्य]

- 61 - मगणे सर्वगुरु भवति ।
- 62 - यगणे आदिगुरु भवति ।
- 63 - नगणः सर्वलघु भवति ।
- 64 - अनुष्टुप द्वन्द्वसि शकस्मिन् पादे अष्टौ अक्षराणि भवन्ति ।
- 65 - मदाक्रान्ता द्वन्द्वसि - 4 - 6 - 7 वर्णेपरि यतयः भवन्ति ।
- 66 - लौकिक द्वन्द्वः द्विविधम् भवति ।
- 67 - काव्यास्थारम्भः मङ्गलाचरणे भवति ।
- 68 - गद्य काव्यशैली प्रवर्तकः भरतमुनिः मन्यते ।
- 69 - उपरूपकाणां दशभेदाः सन्ति ।
- 70 - उपनिषद् शब्दे सप्त प्रत्ययोऽस्ति ।
- 71 - उत्तररामचरिते पञ्च अङ्काः सन्ति ।
- 72 - ग्रहगणितं ज्योतिषम् ।
- 73 - अथर्ववेदः अर्वाचीनवेदः ।
- 74 - गोपथब्राह्मण अथर्ववेदे सम्बद्धोऽस्ति ।
- 75 - वेदपाठे अष्ट विहृतयः ।
- 76 - शब्द कवि त्रिप्रकारकः भवन्ति ।

- 77 - अष्टौ वेदाङ्गानि सन्ति ।
 78 - रघुवंश महाकाव्ये - स्कन्दविशति सर्गाः सन्ति ।
 79 - ऋग-यजुः-सामवेदास्त्रयी ।
 80 - माताभूमिः पुत्रोऽहं पृथिव्याः अथर्ववेदे मिलति ।

[स्कन्देन प्रश्नोत्तरम्]

- 81 - राजशेखरस्य पत्न्याः किं नामासीत् ?
 82 - प्रमुदेवी का आसीत् ?
 83 - काव्यमीमांसायाः प्रथमाध्यायस्य किं नाम ?
 84 - कल्पस्य अपरं नाम किम् ?
 85 - कानाम मीमांसा ?
 86 - का नाम वृत्ति ?
 87 - उपविधा कति सन्ति ?
 88 - का नाम टीका ?
 89 - अन्धरा दन्दसि स्कन्दिन पादे कति वर्णाः ?
 90 - मेघदूते किं दन्दः प्रयुक्तम् ?
 91 - वंशस्थ वृत्तस्थ प्रत्येकं चरणेषु कति वर्णाः ?
 92 - अवसाने कस्य गुरु भवति ?
 93 - सर्वगुरु को गणः ?
 94 - नाटके कति सन्धायः ?
 95 - आतपत्रेति उपाधिना कः विभूषितः ?
 96 - प्रकृति मधुरा कस्य गिरः ?
 97 - किरातार्जुनीय महाकाव्ये कः नायकः ?
 98 - हर्षचरितम् कीदृशः काव्यं अस्ति ?
 99 - बालरामायणम् केन लिखितम् ?
 100 - भारवेः वास्तविक-नाम किमासीत् ?

[अतिलघुनत्तरीय प्रश्नाः]

(6)

- 1 - वृकोदरः इत्यत्र कः समासः ?
- 2 - प्रभवः इत्यस्य कः प्रत्ययः ?
- 3 - नाट्ये कति अर्थप्रकृत्याः ?
- 4 - भारवेः गोत्रमस्ति ?
- 5 - भारविः कस्य राज्ञः समाकविः आसीत् ?
- 6 - पाण्डवाः वनवास काले कुत्र अवसन् ?
- 7 - कस्य महाकाव्यस्य प्रथमत्रिसर्गाः 'पाषाणत्रयः' इति कथ्यन्ते ?
- 8 - वृहत्रय्यां आदिकवि कः ?
- 9 - महीभुजे इत्यनेन कः विशेषितः ?
- 10 - कस्मिन् गणे सर्वे वर्णाः गुरवो भवन्ति ?
- 11 - चतुर्भिः सगणैः द्युतिर्द्वन्द्वः किम् ?
- 12 - शार्दूल विक्रीडतम् इति द्वन्द्वसि यति व्यवस्था द्विद्वयी भवति ?
- 13 - त्रियोगिनी वृत्तस्य अपरं नाम किम् ?
- 14 - कस्मिन् गणे मध्योगुरु भवति ?
- 15 - दशतयी पदेन कस्य बोधो जायते ?
- 16 - आयुर्वेदः कस्य वेदस्योपवेदः ?
- 17 - वेदः कः ?
- 18 - ऐतरेय ब्राह्मणे कति अध्यायाः सन्ति ?
- 19 - किरातजुनीयस्य द्वितीयसर्गे कस्यासीत्याः प्रयोगः अस्ति ?
- 20 - शिक्राजविजयः कस्मिन् विभक्तोऽस्ति ?
- 21 - किं नाम वार्तिकम् ?
- 22 - स्मृतेः किं लक्षणम् ?
- 23 - वेदभीरीतेः किं स्वरूपम् ?
- 24 - कथायाः कतिभेदाः भवन्ति ?
- 25 - उपविधाः कति सन्ति ?

- 26 - का नाम शिक्षा ?
- 27 - निरुक्तस्य किं लक्षणम् ?
- 28 - को नाम कल्पः ?
- 29 - अवन्त्याः वृत्त्योः किं नाम ?
- 30 - बृह्ते कति भेदाः भवन्ति केचन ?

[लघुत्तरीय प्रश्नाः]

- 1 - वृत्तरत्नाकरे कति अध्यायाः सन्ति ?
- 2 - अर्द्धसमवृत्तस्य नियमः लिखत ?
- 3 - विषमवृत्तस्य नियमः लिखत ?
- 4 - वृत्तरत्नाकरे कः समासः ?
- 5 - दृन्दशास्त्रे 'यति' इत्यस्य कः नियमः ?
- 6 - वृत्तरत्नाकरस्य मङ्गलाचरणं लिखत ?
- 7 - किराताजुनीय महाकाव्यस्य द्वितीयसर्गस्य आरम्भः केन दृन्दसा भवति ?
- 8 - मृगाधिपः इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
- 9 - मेदिनी शब्दस्य कोऽर्थः ?
- 10 - वीक्ष्य इत्यत्र कः प्रत्ययः ?
- 11 - बृहत्त्रय्यां कानि महाकाव्यानि आगच्छन्ति ?
- 12 - लघुत्रय्यां कानि महाकाव्यानि आगच्छन्ति ?
- 13 - राजशेखरानुसारेण कति विधाः सन्ति ?
- 14 - 'जल्प' इति कापरिभाषा ?
- 15 - 'वितण्डा' इत्यस्य कापरिभाषा ?
- 16 - राजशेखरः काव्यस्य हेतुः कः स्वीकरोति ?
- 17 - अलंकारकवेः कति भेदाः सन्ति ?
- 18 - काव्यमीमांसायाः पञ्चमोऽध्यायस्य किम् नाम ?
- 19 - काव्यपुरुषस्य प्रिय मित्रं कः आसीत् ?
- 20 - वाङ्मयस्य द्विविधा भेदयोः नाम किम् ?

- 21- ऋग्वेदे मन्त्राणां संख्या कति सन्ति ?
- 22- मेघदूते कस्याः अगर्थाः वर्णनमस्ति ?
- 23- 'आरण्यक' इति शब्द कोऽर्थः ?
- 24- मालतीमाधव केन लिखितम् ?
- 25- वेदाङ्गानां नामानि लिखत ?
- 26- महाकाव्यस्य लक्षणं किम् ?
- 27- चम्पूकाव्यस्य लक्षणं किम् ?
- 28- नाट्य काव्यस्य लक्षणं किम् ?
- 29- गद्य काव्यस्य लक्षणं किम् ?
- 30- महाकाव्यं केषु विभक्तं भवति ?

[दीर्घोत्तरीय प्रश्नाः]

- 1- द्वितीय सर्गस्य कथावस्तुनः संक्षेपेण लिखत ।
- 2- द्वितीय सर्गानुसारं युधिष्ठिरस्य चरित्रचित्रणं लिखत ।
- 3- द्वितीय सर्गानुसारं अर्धगौरवं प्रतिपादयत ?
- 4- भारवेः व्यक्तित्वं - कृतित्वम् वर्णयत ।
- 5- भारवेः अलङ्कार-योजना विवेचयत ?
- 6- भुजङ्ग प्रयात दन्दसः किं लक्षणम् ?
- 7- अनुष्टुप दन्दसः लक्षणं विलिख्यताम् ।
- 8- वंशस्थ दन्दसः किं लक्षणम् ?
- 9- मञ्जुभाषिणी दन्दसः किं लक्षणम् ?
- 10- शिवरिणी दन्दसः लक्षणं विलिख्यताम् ।
- 11- काव्यमीमांसाः तृतीयऽध्यायस्य सारांशः लिखत ।
- 12- काव्यमीमांसायाः अष्टाधिकरणानां नामानि लिखत ।
- 13- राजशेखरस्य कति ग्रन्थाः सम्प्रति समुपलभ्यन्ते ?
- 14- कवे काः दश अवस्थाः सन्ति ?

15- काव्यमीमांसाः द्वितीयोऽध्यायस्य सारांशः लिखतः ?

16- प्रमुखोपनिषदः के नामानि लिखतः ।

17- रूपकाणां नामानि लिखतः ।

18- नाट्य सन्धयः नामानि लिखतः ।

19- नाट्य अर्धप्रकृत्यः कति तेषां नामानि लिखतः ।

20- नाट्य कति अवस्थाः तेषां नामानि लिखतः ।

21- मृच्छकटिक नाटकस्य अङ्कानां नामानि लिखतः ।

[विश्लेषणात्मकम् प्रश्नाः]

— x —

1- भारवेः इव भारवेः इति प्रशस्ति समीक्षाम् ।

2- द्वितीय सर्गानुसारं भीमसेनस्य चरित्र-चित्रणं कुर्वन्तु ।

3- भारविः शक्तिशैल्याः जन्मदाता इति समीक्षाम् ।

4- राजशेखरस्य रचनाशैली विषये श्रुकोलेखः लेख्यः ।

5- राजशेखरस्य पाण्डित्यम् किम् विलिख्यताम् ।

6- काव्यमीमांसाः पञ्चमोऽध्यायस्य सारांशः विलिख्यताम् ?

7- मन्दाक्रान्ता दृन्दसः लक्षणं विलिख्य सोदाहरणं व्याख्यानम् ।

8- पद्यकाव्यस्य सामान्य परिचयः देयः ।

9- महाकवि भवभूतेः संक्षिप्तं परिचयं लिखतः ।

10- काव्यमीमांसायाः कर्तुः परिचयः प्रदेयः ।

[उत्तराणि]

वरतु निष्ठ

- 1 - वृत्तरत्नाकरे ।
- 2 - केदारभट्टः ।
- 3 - समवृत्ताध्यायः ।
- 4 - विंगलाचार्यः ।
- 5 - सर्गाः ।
- 6 - अधगौरवम् ।
- 7 - शिवः ।
- 8 - अचलपुरः ।
- 9 - राजशेखरः ।
- 10 - महाराष्ट्र प्रदेशे ।
- 11 - श्रुति
- 12 - अष्टादश
- 13 - शास्त्र निर्देशः
- 14 - ऋग्वेद
- 15 - श्रुतिः
- 16 - गद्य काल्यम्
- 17 - अष्टौ रसाः
- 18 - गद्य काल्यं कथा अस्ति ।
- 19 - सप्त अङ्काः ।
- 20 - श्रङ्गार
- 21 - मालिनी
- 22 - उपेन्द्रवज्रा
- 23 - चतस्रः
- 24 - वेदस्य
- 25 - पद्येक

- 26 - 'द्व' प्रत्ययः
- 27 - भारविः
- 28 - नवपञ्चाशत् (59)
- 29 - पाञ्चाली
- 30 - नारिकेलफल-सम्मितम्
- 31 - दश
- 32 - अष्टादश (18)
- 33 - शीलवती
- 34 - सूत्राणां सकलसारविवरणं ।
- 35 - अष्टौ भेदाः
- 36 - चत्वारः
- 37 - यक्षः
- 38 - दश
- 39 - दण्डी
- 40 - रम्यम्
- 41 - उपनिषद्
- 42 - कैशिकी
- 43 - किरातार्जुनीयम्
- 44 - कालिदासः
- 45 - औषधिशस्त्रम्
- 46 - पञ्च लक्षणम्
- 47 - वृकोदरः
- 48 - संगीतशास्त्रम्
- 49 - चत्वारः
- 50 - काव्यमीमांसा
- 51 - ब्राह्मण
- 52 - महाकाव्यम्
- 53 - दण्डी

- 54 - सत्य अङ्ग ।
- 55 - श्रोत्रम्
- 56 - श्रोत्रम्
- 57 - पादः
- 58 - मुरवम्
- 59 - नासिका
- 60 - चत्वारः
- 61 - सत्यम्
- 62 - असत्यम्
- 63 - सत्यम्
- 64 - सत्यम्
- 65 - सत्यम्
- 66 - सत्यम्
- 67 - सत्यम्
- 68 - असत्यम्
- 69 - असत्यम्
- 70 - सत्यम्
- 71 - असत्यम्
- 72 - सत्यम्
- 73 - सत्यम्
- 74 - सत्यम्
- 75 - सत्यम्
- 76 - सत्यम्
- 77 - असत्यम्
- 78 - सत्यम्
- 79 - सत्यम्
- 80 - सत्यम्
- 81 - अवन्ति सुन्दरी
- 82 - प्रेमिका

- 83 - शास्त्रसङ्ग्रह ।
 84 - यजुर्विद्या ।
 85 - वेद वाक्यानां न्यायसहस्रेण विवेकत्री मीमांसा ।
 86 - सूत्राणां सारविवरणं वृत्तिः ।
 87 - चतुष्पष्टि (64)
 88 - यथासम्भवमर्थस्य टीकनं टीका ।
 89 - रुक् विशति (21)
 90 - मन्द्याक्रान्ता ।
 91 - दादश (12)
 92 - सगणः
 93 - भगणः
 94 - पञ्च
 95 - भारविः
 96 - भारवेः
 97 - अर्जुनः
 98 - गद्यकाव्ये आख्ययिका
 99 - राजशेखरः
 100 - दामोदरः

[अतिलघुत्तीय उत्तरम्]

- 1 - वृकस्य उदरम् इव उदरं यस्य सः (बहुव्रीहि समासः)
- 2 - जस प्रत्ययः
- 3 - पञ्च
- 4 - कुशिक
- 5 - विष्णुवर्धनस्य

- 6 - द्वैतवने
- 7 - किराताजुनीयम्
- 8 - भारविः
- 9 - युधिष्ठिरः
- 10 - मगणः
- 11 - त्रोटकम्
- 12 - 12, 7
- 13 - सुन्दरी
- 14 - रगणः
- 15 - ऋग्वेदः
- 16 - ऋग्वेदः
- 17 - अपौरुषेय वाक्यम्
- 18 - चत्वारिंशति (40)
- 19 - वैदर्भी
- 20 - निःश्वास, विरामो,
- 21 - उक्तऽनुक्तदुरुक्तचिन्तावार्तिकम्
- 22 - श्रुत्यर्थस्मरणात्मिका स्मृतयः
- 23 - वैदर्भीरीति समासरहितं योगवृत्ति गर्भच वाक्यं भवति।
- 24 - कथायाः त्रयो भेदाः।
- 25 - चतुष्पष्टि
- 26 - वर्णानां स्थान-करण प्रत्यक्षादिभिर्निष्पत्तिर्निर्णयिनी शिक्षा।
- 27 - निर्वचनं निरुक्तम्
- 28 - भानाशाखाधीतानां मन्त्राणां विनियोजकं सूत्रं कल्पः।
- 29 - सात्वकी कैशिकी-च
- 30 - बुद्धे त्रयो भेदाः भवन्ति - स्मृतिः, मति, प्रज्ञा-च।